

Ex Libr. Cong. Miss. Dom. S. Casari

PALLADII DE FEBRIBVS CONCISA SYNOPSIS.

*Interprete IOANNE CHARTIER Parisino,
Regis Christianissimi Consiliario Medico,
& Professore ordinario; nec non
Facult. Med. Paris. Doctore.*

Ex Lib. Miss. part

L.G.t. 16.9.

PARISIIS, ^{in 4°}

Apud IACOBVM SENLECAM Typoglyphum
seu Typo ac Biblio-polam; In Pallatio Norico,
propè S. Marcelli Portam.

M. DC. XLVI.

Avec Privilege du Roy.

Illustrissimo ac sapientissimo viro D. D.

FRANCISCO VAVTIER,

olim Reg. MARIAE MEDICEÆ Arch.

nunc REGI LVDOVICO XIV.

à sanctioribus consilijs,

ET

ARCHIATRORVM IN GALLIA

COMITI.

I. CHARTIER Medicus & Professor

Regius. Αδναοιδω.

*EBRIS, ut frequens mor-
bus ita periculosus ; nulla
etas, nulla regio, nulla cor-
poris constitutio ab eâ immu-
nis, nihil tam fatale quam febris : hanc*

propterea malam Deam Galli veteres
vocitabant, cui Romani tria templa, ne
noceret, Romæ construxerunt: quare,
quò Medicus dicatur sapientissimus,
hunc feruentem ac ferocientem affe-
ctum rectè dignoscat, prævideat; &
depellat oportet. Talis Palladius,
qui paucis oraculis & concisis theo-
rematis ex amplissimo doctrinæ penu
collectis, de Febris libellum conscri-
psit ante hunc diem abditum, mole
paruum; sed doctrinâ magnum ac
medicum, salutis publicæ perutilem,
quem sub tutelaribus auspicijs tuis
(Illustrissime Archiattrorum Co-
mes) latinitate donatum edidimus.
Neque enim tam præsentibus, alibi da-
tur cognoscere diuos, apud quos se-
curius propugnaculum sortiamur.

Quemadmodum enim Trojanum Pal-
ladium cœlitûs Trojam, ut regnum
integrum tueretur, emissum est: sic tu
(Vir Illustrissime) cùm cœli proui-
dentiâ, tum terræ prudentiâ; Regi
Christianissimo, inter heroas, Medico-
rum Princeps electus ac datus es; at-
que ut Troja, presente Palladiô, in ho-
stes nunquam lapsa est: sic quandiu
Regis sanitati inuigilaueris; tandiu
salua & incolumis Majestatis Augu-
stissimæ sanitas efflorescit. At politici, ju-
dicio cæteris præcellentiores, Medicum
sanum & σωπρόν & incolumem, qualem
describit diuus Hippocrates; continuò
agrotanti Medico, qualem Plato desi-
derat, semper prætulerunt. Has & om-
nes quæ decent optimum, perfectum
ac Regium Medicum dotes, cumula-

tissimè solus possides, omniâque sum-
ma, virtute duce, comite fortunâ con-
secutus es. A Plantâ, quam βάλλια
Græci dicunt, nomen tuum desum-
ptum esse auguramur; quâ non modò
sanitas servatur, verumetiam mortuis
vita restituitur. Liceat ergo per te re-
gium Palladium, Palladium meum
nominis tui titulo decorari, tuâque ful-
ciri auctoritate: Diûque fælix vi-
uas.

Dat. Lut. 3. Kal. Sextil. Ann. 1646.

ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ
ΠΕΡΙ ΠΥΡΕΤΩΝ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΣΥΝΟΨΙΣ.

PALLADII
DE FEBRIBVS
CONCISA SYNOPSIS.

Προοίμιον.

PRÆFATIO.

ΣΚΟΠΟΝ
ἔχοντες ἐν τῷ
παρόντι συλ-
λεγματι, περὶ τῆς τῶν
πυρετῶν διαφορᾶς συν-
τομον ἐκτέλεσθαι βράδυσιν,
καὶ δεῦτον εἰπεῖν πᾶσι
ἐστίαν τῶν πυρετῶν, ἥτις

PROPOSI-
TVM no-
bis est hoc
in præsen-
ti opere, de febrium
differentiis concisum
tractatum exponere,
ac primùm essentiam
febrium, earumq; dif-

2 PALLADII DE FEBRIBVS

ferentias cūm essen-
tiales & accidentales,
tūm & generales ac
speciales explicare ;
deinde earum causas
& signa . Sed impri-
mis dicamus quid sit
febris.

Quid sit Febris.

CAPVT I.

FEbris igitur est ca-
lor præter natu-
ram qui à corde ob-
ortus , ac per arterias
in vniuersum corpus
diffusus actionem ma-
nifestè lædit.

*Quanam essentia
Febris.*

CAPVT II.

EST autem febris
essentia calor præ-

διαφορὰς αὐτῶν τὰς τε
ἐπιώδεις & ἐπουσιώδεις ,
τὰς τε γυνικωτῆρας ἢ εἰδι-
κωτῆρας· εἴτα τὰς αἰτίας
τούτων ἢ τὰς σημειώσεως.
ἀλλὰ γε πρὸς γε τούτων
εἰπωμὴν ἢ ὅστις πυρετός.

Τί ὅστις Πυρετός.

Κεφ. Α'.

Πυρετός τοίνυν ἐστὶ
θερμασία παρὰ φύ-
σιν ἀπὸ καρδίας ἄρρη-
μύνη, ἢ διὰ τῶν ἀρτηριῶν
ἵπν' ὅ παν σῶμα ἡπλω-
μύνη αἰσθητῶς βλάπτου-
σα πρὸς ἐνέργειαν.

Τίς ἡ ὁσία Πυρετῶ.

Κεφαλ. Β'.

ΗΔε οὐσία τῶ πυ-
ρετῶ ὅστις ἢ παρὰ

CONCISA SYNOPSIS.

Φύσιν θερμότης· ἢ ὅ· θερ-
μότης ποιότης τίς ἐστὶ·
πᾶσα δὲ ποιότης Ἰπιδέ-
χεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ
ἥττον· τὸ ὅ μᾶλλον καὶ τὸ
ἥττον τῆς εἰδὸς Ἰξαλλα-
γὴν ἔποιεῖ.

ternaturam: calor au-
tem est quædam qua-
litas: omnis vero qua-
litas suscipit intensio-
nem & remissionem:
Intensio autem & re-
missio, speciei immu-
tationē non efficiunt.

Περὶ τῶν διαφορῶν
τῶν Πυρετῶν.

*De Februm diffe-
rentijs.*

Κεφ. Γ.

CAPVT III.

Γράφει δὲ ὁ Γαλη-
νὸς Ἰπὶ λέξεως οὕ-
τως· Αἱ διαφοραὶ τῶν
πυρετῶν, αἱ μὲν οἰκειό-
ταται τε καὶ κυριώταται
κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτῶν
εἰσιν· αἱ δ' ἄλλαι κα-
τὰ τὴν τῶν συμβεβηκότων.
Καὶ λέγουσιν ὅτι τῶν πυ-
ρετῶν αἱ διαφοραὶ διτ-
ταί· αἱ μὲν ἐσιώδεις, αἱ
δὲ ἐποισιώδεις· καὶ οὐσιώ-

SIC autem scribit ad
verbum Galenus.
Differentiæ febrilium, aliæ
sunt maximè propriæ
ac principes secundū
ipsarū essentiam; aliæ
vero secundū aliquod
accidētium. Dicimus
verò differentias fe-
brium esse duplices:
alias quidem essentia-
les, alias accidenta-
les: essentielles autem
maximè proprias ac

principes & primas differentias vocitat Galenus, quæ à specie, hoc est, ab intensiōe & remissione caloris præter naturam desumuntur. Et hæ quidem primæ differentiæ nos deducunt in cognitionem subjecti corporis; quibus nobis innotescit qualitas subjectæ ac redundantis materiæ ex tactu corporis arteriæ. Vel enim calidior est aut acrior & mordax, vel è contrario; in quibus essentielles & primæ differentiæ sunt. Accidentales verò differentias febriū appellat quæ sunt in materia, eas nimirum dico quæ substantiæ accidunt, hoc est, quibusdam humoribus: sed quoniam

δεῖς, ἔοικειοτάτας, καὶ κρυωτάτας, καὶ θερμότητας διαφορὰς καλεῖ ὁ Γαλιένος, τὰς ὑπὸ τῷ εἶδους τὰς ὡρὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον τῷ ὡρὰ φύσιν θερμότητος. Καὶ αὐτὰ μὲν αἱ θερμότης διαφορὰ εἰσαγορῶσιν ἡμᾶς πρὸς σημείωσιν τῷ υποκειμένης σώματος, δι' ὧν ὑπαγορεύει ἡμῖν ἡ ποιότης τῷ υποκειμένης καὶ πλεονάζουσης ὕλης δι' ἀφῆς τῷ τῷ ἄρτηρίας σώματος. ἢ γὰρ θερμότης ἐστίν, ἢ δακνώδης καὶ δριμυτήρ· καὶ τὸ αἰάπαλιν, ἐν οἷς αἱ ὑσιώδης ἔοικειοτάτας διαφορὰί. Επισιώδης δὲ διαφορὰς πυρετῶν καλεῖ τὰς ὑπὲρ τῆς ὕλης, λέγω δὴ τὰς συμβεβηκυίας ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ, τῶν ἐστίν, ἐπὶ χυμοῖς πιν.

ἀλλ'

27 CONCISA SYNOPSIS. 5

ἄλλ' ὅτι ἡ ποιότης τῆς πυρετῆς ἐν ὑποκειμένῳ θεωρεῖται, εἰκότως ὅτε δευτέραν διαφορὰν τέθεικε, πρὶν ὑπὸ τῆς ὕλης. καὶ ἐπειδὴν διάφορός ἐστιν ἡ ὕλη ἢ ποιοῦσα ἢ κινούσα τὸν πυρετὸν, διάφορον γινώσεται ἡ εἶδος τῆς κινήσεως αὐτῶν. ἡ γὰρ θερμότης ὅτι, ἢ λεπτή, καὶ ἐξαιρετική, ὡς ἐπὶ τῆς πίσεως, καὶ ἐλαίας, καὶ ξηρῶν ἢ λεπτῶν ξύλων. ἡ ψυχρότης καὶ παχὺ καὶ δυσεξαιρετική, ὡς ἐπὶ τῆς ὑγρῶν ξύλων καὶ τῆς λοιπῆς ὕλης ἀπάσης ὑποκειμένης τῷ πυρετί. πρὸς γὰρ πρὶν ποιότητα καὶ ποσότητα τῆς ὑποκειμένης καὶ πλεοναξίας ὕλης, γινώσκονται καὶ οἱ πυρετοὶ, οἱ μὲν σφοδροὶ, οἱ δὲ ἀμυδροὶ,

qualitas febrium in subiecto percipitur, jure meritò secundam differentiam posuit quæ à materia desumitur. Cùm autem diuersa sit materia quæ efficit & mouet febres, diuersa quoque est species motus earum: vel enim hæc materia calidior est, & tenuis, & quæ faciliè accēdi potest, vt in pice, oleo, & siccis tenuioribusque lignis: vel frigidior, & crassa, & quæ ægrè accenditur, vt in humidioribus lignis & reliqua vniuersa materia igni subiecta. etenim ratione qualitatis & quantitatis subiectæ & redundantis materiæ, generabuntur febres; aliæ quidem vehementes, aliæ obscuræ,

aliæ acute, aliæ diuturnæ; in quibus essentialis & accidentales differentia febriū constituuntur. Explicatis itaque essentialibus & accidentalibus febrium differentiis, dicamus & earum genera.

*Quot sunt genera
Febrium.*

CAP. IV.

SCiendum est febrium tria esse genera, earum namque aliæ in humoribus generantur & accenduntur; aliæ in solidis partibus; aliæ in spiritibus; de quibus Hippocrates profert *continentia, contenta, & impetū facientia*. continentia quidem vocat partes solidas; con-

οὐ δὲ ὀξείας, οἱ δὲ χρόνιοι, ἐν οἷς αἱ οὐσιώδεις καὶ αἱ ἐποισιώδεις διαφοραὶ τῆς πυρετῆς. Εἰπόντες τοίνυν τὰς οὐσιώδεις καὶ ἐποισιώδεις διαφορὰς τῆς πυρετῆς, εἰπωμὲν καὶ τὰ γένη τούτων.

Γόσα γένη τῆς πυρετῆς.

Κεφ. Δ'.

Ιστέον ὅτι τῆς πυρετῆς ἰτεία εἰσὶ τὰ γένη, τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐπὶ ὑγροῖς γίνονται καὶ ἐξάπτονται, τὰ δὲ ἐπὶ σερείοις, τὰ δὲ ἐπὶ πνύμασι, ὥστε ὧν ὁ Ἱπποκράτης λέγει ἰχρόντα, ἰχρόμυα, καὶ εὐορμήτα. ἰχρόντα μὲν καλῶν τὰ σερεά· ἰχρόμυα δὲ τὰ

CONCISA SYNOPSIS. 7

ὕγρα· ἐνορμήντα δὲ τὰ
πνέματα. Ο δὲ Γαλη-
νὸς ἀναφέρει ὅτι ἀναμέ-
μικται ἐν τε ταῖς δῆτη-
εῖαις ἀπάσαις διὰ πολ-
λῶν ὁπῶν ἅμα πνέουσαις
ἢ ἀερόδης οὐσία τῷ αἵ-
ματι, καὶ κατὰ πλὴν καρδίαν
οὐδὲν ἥτιον ὡς αὖ σύρ-
ροισι ὑπάρχουσα πάσαις
αὐταῖς. Ἀρχεται μὲν οὖν
ἢ παρὰ φύσιν αὐτῇ θερ-
μότης, ἢ ὑπὸ καὶ πυρετὸν
ὀνομάζοντι, ἄλλο τε ἔξ
ἄλλου τῆς εἰρημύων καὶ,
εἰ μὲν ἐφθάνη λυθῆναι,
τῷ χρόνῳ ἵπνέμεται, καὶ
συνδιαπίπτει τῷ πεπονδό-
τι τὰ λοιπὰ δύο γένη· συν-
εκθερμαίνεται γὰρ αἰ τῷ
πεπονδότι θερμαινέται γὰρ
συνεχὲς, ἄλλως αὖ ἵπνι τῇ
καρδίᾳ ἢ διάδοσις ἀφί-
κη καὶ λυμαίνῃ αὐτῆς γὰρ

tenta humores, impe-
tum facientia spiritus.
Galenus autem refert,
quod immixta est in
omnibus arteriis per
multos meatus simul
spirantibus, aërea quæ-
dam substantia vnâ
cum sanguine, quæ
non minus ac conflu-
xus à corde, ipsis com-
municatur. Hic igitur
calor præter natu-
ram quem & febrem
appellamus, interdum
ex eorum aliquo quæ
cōmemorata sunt in-
cipit; qui si solui non
possit, tempore de-
pascitur, hoc est *quasi*
serpit, ac parti affectæ
reliqua duo genera
coniungit: concalefit
enim semper cum par-
te affecta & calefacta
continuum, donec ad
cor affectus peruenerit
& eius calidum inna-

tum læserit; facillimè si quidem calor ex humoribus ad spiritum transmeat; atque minus promptè humores quàm spiritus inflammantur; atque etiam pars solida pròptius tribuit calorem humoribus aëriæque substantiæ, quam ipsa ab illis recipiat: omnis etenim substantia tenuis faciliùs quàm crassa alteratur; atque tenuissima est spiritus aut aëris substantia, crassissima vero partium solidarum substantia, humores medio genere ambigunt; ac primò quidem spiritus celeritùs calorem recipiunt; secundò humores, ac demum solidæ partes; concalescunt etenim vnâ humores

ἐμφυτον θερμόν· ἢ ῥά σῃ μὴ ἢ ἐκ τῆς ὑγρῶν εἰς τὸ πνῦμα μετάληψις τῆς θερμότητος, ἢ πλον δ' ἐποίμως τῷ πνύματι συνεκπυροῦται τὰ ὑγρά, καὶ μὴν γὰρ καὶ τὸ στερεὸν σῶμα τοῖς ὑγροῖς τε καὶ ἀερόδεσιν ἐποιμότερον μεταδίδωσι τῆς θερμασίας, ἢ αὐτὸ ὡς ἐμείνων λαμβάνει· πᾶσα μὴν γὰρ ἡ λεπτομερὴς οὐσία ῥᾶον αἰαλλοῖσθαι τῷ παχυμεροῖς, καὶ λεπτομερεσάτη μὴν ἢ τὸ αἶρος οὐσία, παχυμερεσάτη δὲ ἢ τῆς στερεῶν σωμαμάτων, μετὰ τὸ δ' ἀμφοῖν ἢ τῶ ὑγρῶν· καὶ πρῶτον μὴν τὰ πνύματα ἐποιμότερον μεταλαμβάνουσι τῇ θερμότητος, δευτέρον ὅτι τὰ ὑγρά, ὅτι εἰς ὑπερον τὰ στερεά· συνεκδερμαίνεται τὰ

Τὰ ὑγρά ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ
τῷ τ' ἄρτηρίας αἰεὶ τὸ
αἷμα, καὶ τῷ αἵματι ὁ αἷρ,
καὶ ἔτι πυρούμενα πά-
χουσι καὶ ποιοῦσι πρὸς
ἀλλήλα, ὥστε ἰππιδότητα
τῶ ποιούτων καὶ τῶ πά-
χοντος· ἔστι δὲ καὶ τὸ αἷμα
αὐτὸ τὸ πάχοντος ἰππι-
δότητος ἐνεργεῖν πέφυκε.

in corde & cum arte-
riarum aëre sanguis,
& cum sanguine aër;
atque sic incensa pa-
tiuntur & agunt ad
inuicem, pro oppor-
tunitate agentis & pa-
tientis; siquidem nul-
la causa sine patien-
tis opportunitate age-
re potest.

Ὅποια συμβαίνει πλεο-
νάζοντος τῷ αἵματος.

*Quanam accidunt san-
guine redundante.*

Κεφ. Ε'.

CAPVT V.

Σκεπτόμενον οὖν ἰππὶ
πάντων τούτων πλε-
ύσσει καὶ πλεο-
νεκτῶσαν ὑλὴν ἢ θερμὴν
ἢ καὶ λεπτήν, ἢ ψυχρὰ καὶ
παχέα, καὶ ἢ σπληνικήν ἢ
ασαπὴν; καὶ ἢ ἐκ τῶν τῶν
ἀγγείων ἐστὶν ἢ ἐκ τῶν; καὶ ἢ
ἐν ἐνὶ μέρει πλεονάζει,

CONSIDERANDA est
igitur his in om-
nibus subiecta redun-
dānsque materia, an
calida sit & tenuis, vel
frigida & densa, vel
putrida aut imputris?
& an sit extra, vel
intra vasa? an vero
in vna parte, aut in

uniuerso corpore redundet; atque sanè si sit calida & tenuis ac putrida, febres acutas excitat: si vero frigida & crassa diuturnas efficit: si autem omnino sit imputris materia, febrem quidem non omnino accendet, sed aliam speciem morbi generabit. Orationem autem instituamus de humoribus ac primum de sanguine; cùm enim exuberat in vasis vel in uniuerso corpore turgescit & est imputris, plethoram efficiet vel febrem continentē putridam: si vero in vna parte accumuletur & sit imputris, rubores cū tumore parturiet: si autem putrescat, abscessum procreabit.

ἢ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι· ἢ εἰ μὲν ὅστις θερμὴ ἐστὶ λεπτή καὶ σπυγνὴ, ποιεῖ τοῦ ὀξέως πυρετοῦ· εἰ δὲ ψυχρὰ καὶ παχέια, ποιεῖ τοῦ χρονίου· εἰ δὲ πάντῃ ὅστις ἀσαπὴς ἢ ὕλη, πυρετὸν μὲν οὐδ' ὅλως ἔξειψα, ἔττον δ' εἶδος ποιήσῃ νοσήματος· Καὶ γυμνάσω μὲν τὸ λόγον ἐπὶ τῷ χυμῷ, καὶ περὶ τὸν μὲν ἐπὶ τῷ αἵματος, ὁπνίκα γὰρ πλεονάζῃ καὶ παρασπείρῃ ἐν τοῖς ἀγγείοις ἢ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι καὶ ἔστιν ἀσαπὴς, ποιήσῃ πληθῶραν, ἢ σύνοχον τὸ ἐπὶ σήψι· εἰ δὲ καὶ ἐν ἐνὶ μορίῳ πλεονάζῃ καὶ ἔστιν ἀσαπὴς, ποιήσῃ τὰ ἐρυθρήματα μὲν ὀγκοῦ· εἰ δὲ γε σαπὴ, ποιήσῃ ὀπθίσημα.

Ὅποια συμβαίνει πλεονάζουσι χολῆς.

Κεφ. 5'.

ΟΜοίως καὶ ἐπὶ τῆς χολῆς, εἰ μὲν πλεονάζῃ ἐν τοῖς ἀγείοις καὶ ἀναχυθῇ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι καὶ ἔσιν ἀσαπῆς, ποιήσῃ ἰκτερον· εἰ δὲ γε σαπῇ εἰ μὲν ἐν τοῖς ἀγείοις, ποιήσει καὶ ὅσον πυρετόν. εἰ δὲ ἔξω τῶν ἀγείων, ποιήσει τὸ διαλείποντα τεταῖον· εἰ δὲ ἐν ἐνὶ μορίῳ πλεονάζῃ καὶ ἔσιν ἀσαπῆς, ποιήσει τὸν λεγόμενον ἔρπητα· εἰ δὲ πάλιν σαπῇ, ποιήσει ἔρπητα μετ' ἀναβροσσεως.

Qua redundantem Bilem consequuntur.

CAPVT VI.

Similiter de flaua bile dicendum: si equidem redundet in vasis ac in vniuersum corpus diffundatur & sit imputris, icterum efficiet: si vero putrescat ac sit in vasis, ardentem febrem excitabit: si verò extra vasa, intermittentem tertianam inuehet: si verò in vna parte redundet & sit imputris, herpetem dictum producet: si verò putrescat, herpetem cum erosione generabit.

Quaecunque melancholico succo exuberante oboriuntur.

Οποῖα συμβαίνει πλεονάζοντος τῆς μελαγχολικοῦ χυμοῦ.

CAPVT VII.

Κεφ. Ζ'.

EOdem modo & de melancholico humore quærendum est; si enim in vniuerso corpore abundet ac sit imputris, nigrum icterum efficiet: si vero exuberans putrescat & sit extra vasa, quartanam concitabit: si vero in vna parte redundet & sit imputris, schirrhum generabit: si verò putrescat, carcinomata, phagedænas, gangrænas. atque hæc de melancholico humore.

Ωσαύτως ὅ καὶ ἐπὶ τῆς μελαγχολικοῦ χυμοῦ ζητιτέον, εἰ μὴ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι πλεονάζῃ, καὶ ἔστιν ἀσαπῆς ποιήσῃ (Ϛ) μέλανα ἵκτερον, εἰ ὅ πλεονάσας σαπῇ (ϛ) ἔστιν ἐξω τῆς ἀγγείων, ποιήσῃ (ϙ) τεταρταῖον· εἰ ὅ ἐν ἐνὶ μορίῳ πλεονάζῃ καὶ ἔστιν ἀσαπῆς, ποιήσῃ σκίρρους. εἰ δὲ γε σαπῇ, ποιήσῃ καρκινώματα, ἢ φαγεδαμώματα, ἢ γαγγραινώματα. καὶ ταῦτα μὴ ἐπὶ τῆς μελαγχολικοῦ χυμοῦ.

Οσαυ

Ὅσαι διαφοραὶ τῆς φλέ-
ματος, ἢ τούτου πλεο-
νάζοντος π' συμβάνει
γίνεσθαι.

Κεφ. Η'.

ΕΠὶ οὗ τῆς φλέγμα-
τος τέσσαρές εἰσι δια-
φοραί· ἐστὶ γὰρ τὸ υἰαλώ-
δες, τὸ ὀξύδες, τὸ ἀλυ-
κόν, καὶ τὸ γλυκύ· καὶ
τὸ μὴ υἰαλώδες ἢ ὀξύ-
δες ποιεῖ τὰ ἀνεκδέρμαν-
τα ῥίγη, ἢ τὸν ἥπαλοις
πυρετοῖς. τὸ δ' ἀλυκόν
ὅταν μὴ σαπῇ, ποιεῖ τὴν
ἀμφομερινόν· τὸ δ' γλυ-
κὸν φλέγμα ὡς καὶ φύσιν
υἰώχον, εἰδέν τούτων
ποιήσει. Ἰστέον δ' ὅτι ἅπαν-
τες οἱ θεωρημένοι χυ-
μοὶ, εἰ μὴ σαπῶσιν, εἶδος
πυρετῆς εἰ ποιοῦσι.

*Qua differentia pituita,
ἔστι quid ea exube-
rante contingit ob-
oriri.*

CAP. VIII.

PITUITÆ denique
quatuor sunt dif-
ferentiæ; est enim vi-
treæ, acidæ, salis &
dulcis. Ac vitrea qui-
dem & acidæ rigores
caloris expertes & fe-
bres hepialas produ-
cunt; salis verò cum
putrescit, quotidianā
facit; dulcis autem pi-
tuita ut quæ secun-
dum naturam existit,
nihil eorum molitur.
Notandum porrò om-
nes prædictos humo-
res, nisi putrescant,
nullam febris speciem
procreare.

*Quibus ex causis Febres
accendantur.*

CAPVT IX.

Febres accendun-
tur ob quinque
causas ; vel propter
idoneæ materiæ ap-
positionem ; vel prop-
ter motum ; vel prop-
ter constipationem ;
vel propter putredi-
nem ; vel propter vici-
niam alieni caloris.

Propter appositionē
idoneæ materiæ, velu-
ticum oblatū est ho-
mini calidū tempera-
mentum habenti ali-
quid calidum , vt pi-
per, sinapi, allium & si-
milialia ; diffusa etenim
eorum qualitas ad cor
vsque, insitum eius ca-
lorē natium inflāma-
bit, & febrē accendet.

Διὰ πόσας αἰτίας αἰά-
πνουνται οἱ Πυρετοί.

Κεφαλ. Θ'.

ΑΝάπνουνται ὃ οἱ πυ-
ρετοί διὰ πέντε αἰ-
τίας· ἢ διὰ πρῶδεσιν ἐπι-
τηδείας ὕλης, ἢ διὰ κί-
νησιν, ἢ διὰ σέγνωσιν, ἢ
διὰ σῆψιν, ἢ διὰ πρῶ-
σομιλίαν ἐξ ἑνὸς θερμοῦ.

Καὶ διὰ μὲν πρῶδε-
σιν ἐπιτηδείας ὕλης, ὡς
ὅταν πρῶσενεχθῇ ἀνθρώ-
πῳ θερμὸν ἔχοντι πλεον
κράσιν, οἷον πέπτε, νάπι,
σκόροδον καὶ τὰ τοῦτοις
ὅμοια· καὶ ἀναδιδουμένη
ἢ τούτων ποιότης ἐς πλεον
καρδίαν ἐκπυρρῶσει καὶ
ἐν αὐτῇ ἐνεὸν ἐμφυτον
θερμὸν καὶ ἐξ αὐτοῦ πυ-
ρετόν.

Διὰ δὲ κίνησιν διχῶς·
ἢ γὰρ ψυχικὴν ἢ σωματι-
κὴν· ἢ ψυχικὴν μὲν ὡς
ἐπὶ θυμῷ & φρονήσει·
σωματικὴν δὲ ὡς ἐπὶ
ἀμέτρῳ κόπῳ.

Διὰ στέγνωσιν διχῶς·
ἢ διὰ γλιγγρότητα ἢ πα-
χύτητα τῆς χυμῶς, ἢ διὰ
ψύξιν τῆς περιέχοντος ἢ
ξηρότητα, ὡς ὅταν ἐμ-
φραχθῶσι, & πυκνωθῶ-
σιν οἱ ἀόηλοι πόροι τῆς σώ-
ματος, ἢ γίνεται ἀδια-
πνυσία τῆς βάθους καὶ
ἔξαφθῇ ὁ πυρετός.

Διὰ σπῆψιν δὲ, ὡς ὅταν
ἢ ὑποκειμένη ἢ πλεονέ-
κτεσσα ὕλη σαπῇ ἐν τῷ
βάθει καὶ διαδοθῇ τῇ καρ-
δίᾳ καὶ διὰ ψῆ πυρετόν.

Διὰ δὲ περισομίδιον
ἐξ ἡλίου θερμότητος, ὡς ὅταν ἐν
ἡλίῳ θερμανθῇ ἡ κεφα-

Propter motū, duo-
bus modis, vel prop-
ter motum animæ vel
corporis; animæ qui-
dem ut in ira, & cura:
corporis verò ut in im-
moderatâ lassitudine.

Propter stipationem,
bifariâ, vel propter
lentorem & crassitiem
humorum, vel prop-
ter ambientis frigus &
siccitatem, ut cum ob-
struuntur ac densantur
obscuri meatus corpo-
ris, unde fit suppressio
perspirationis in inti-
mis & febris accen-
ditur.

Propter putredinem,
ut cum subjecta &
exuperans materia pu-
trefcit in alto, & ad
cor diffusa est ac fe-
brem suscitât.

At propter viciniâ
caloris alieni, ut cum
in sole plurimum ca-

put incaluit & retiformis plexus, ac per arterias calor cordi cōmunicatur & febrem accendit.

λὴ ὑπὲρ πολλὰ, καὶ τὸ δικτυοειδὲς πλέγμα, καὶ διὰ τῆς δερμίδος μεταδιδῆται τῇ καρδίᾳ καὶ ἐξάψῃ πυρετόν.

*De signis insultus
Febris.*

Γερὲ σημείων εἰσβολῆς
Πυρετῆ.

CAPVT X.

Κεφαλ. Ι'.

SIGNA inuasionis febris hæc sunt; quum ab alto calor effusus est, oscitatio, pandiculatio, nausea, vomitus, ad somnum propensio, tussicula parum subaspera, refrigeratio extremorum. Et hæc sunt exteriora signa. Motu vero pulsuum dignoscitur accessio febris ratione duntaxat paruitatis, inæqualitatis atque in-

ΣΗΜΕΙΑ δὲ εἰσβολῆς πυρετῆ ταῦτα· ἢ ἐκ τῆ βλάβος ἀναδιδωμένης δερμασίας χάσμη, σκορδινισμός, ναυπία, ἔμετος, κατὰφορὰ πρὸς ὕπνον, βήχιον μικρὸν ὑπὸ τραχὺ, ἀκρων κατὰψυξις· καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἐξωθεν γνωρίσματα. Ἀπὸ δὲ τῆς τῆς σφυγμῶν κινήσεως διαγνώσκεται ἡ εἰσβολὴ τῆ πυρετῆ ἐκ τῆς σμικρότητος καὶ τῆς αἰώμα-

ἀνωμαλίας ἢ τῆς διαλεί-
πειν· ἢ ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ τῆς
εἰσβολῆς τῆς παροξυσμοῦ,
κατεπείγῃ μᾶλλον ἢ συστο-
λῇ τῆς σφυγμοῦ μετὰ ἱνὸς
ἀνωμαλίας ἢ σμικρότη-
τος. ἐν δὲ τῇ ἀναβάσει μο-
χθηροὶ πῶς γίνονται, ἐπαυ-
ξανομένης τῆς διαστολῆς
μέχρι τελείας ἀκμῆς· ἐπι-
τεινομένης δὲ τῆς συστολῆς
πρὸς τὸ μέγεθος αὐξέ-
ται, εἴτα πρὸς λαμβάνειν
δὲ ἢ τὸ πᾶχος· ὅταν γὰρ ἰκα-
νῶς ἐκπυρροῖται ὁ πυρετός
μεγάλους ἀμὰ τε ἢ τα-
χεῖς ἐργάζεται τοὺς σφυγ-
μούς· εἰ δὲ πλέον, ἴσως πυκνός.

termiſſionis. Nec nō in
principio quidem in-
ſultūs acceſſionis, con-
trahitur magis ſyſto-
le pulſus cum quadam
inæqualitate & parui-
tate. In aſcenſu verò
pravi quodammodo
fiunt, augeſcente dia-
ſtole aduſq; perfectum
vigorem. Extenſo au-
tem calore primū ma-
gnitudo augetur, de-
inde adiungitur cele-
ritas. Quū etenim
vehementer febris ef-
ferbuerit, magnos ſi-
mul ac celeres pulſus
producit: ſi vero ve-
hementius, denſos.

Πῶς γίνονται ἰδρώτες ἐπὶ
τῷ πυρετῷ.

Κεφ. ΙΑ'.

Επὶ τῷ πυρετῷ
τοῖς ἰδρώτες ἔχονται

*Quomodo in Febris
sudores fiunt.*

CAPVT XI.

Fiunt autem sudo-
res febrium comi-

tes hoc pacto , quùm vapor vel aër in corpore dominatur , & igneus factus , ratione caloris diffundit contentos in vniuerso corpore humores , & accedens ad poros corporis expellit contenta excrementa & sudores excitat , ita enim vapores sic compacti in aquam resoluuntur ; vt in feruentibus aquis cernere est.

ποιέτω· ὁκόταν οἱ ἀτμοὶ ἤγρουν ὁ ἀήρ κρατηθῇ ἐνδόν τῷ σώματι , καὶ διάπυρος γυρόμενος , ἐπὶ τῆς θερμότητος διαχέει τὰ περιεχόμενα ὑγρὰ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι , καὶ περσπύλων πρὸς τοὺς πόρους τῷ σώματι ἐξωθεῖ τὰ περιεχόμενα περιττώματα καὶ ποιεῖ ἰσὺς ἰδρώτας· ἔτω γὰρ οἱ ἀτμοὶ συσταμένοι ὑπὸ τοῦ ὕδατος αἰαλύνονται , ὡς ἐπὶ τῇ ἐφομένῳ ὕδατων ἐστὶν ἰδεῖν.

Quomodo fiunt oscitationes ante Febres.

Ποίω θρόνω γίνοντι αἱ χάσμαι πρὸ τοῦ πυρετοῦ.

CAPVT XII.

Κεφ. IB'.

OScitant autē ante febres ægri & distenduntur, ob halitus nimirum spiritus

XΑσμώνται ὁ πρὸ τοῦ πυρετοῦ οἱ νοσοῦντες καὶ διατονουῦνται, ὅτι ἀτμῶν ἤγρουν τὸ πνεῦμα

των ἀφ' ὧς ἐκ τῆς ἐνδοθεν
κινημύων, & ἐπὶ τῶν
συναρτημάτων μὴ ἀναφε-
ρομύων, ἢ βία διατει-
νόντων αὐτῶν· ὥς περ ὅτι
ἐκ τῆς λεβήτων ἀτμός
ἀνέρχεται πολὺ ἐφεξο-
μύου τῶ ἐν αὐτοῖς ὕδα-
τος· οὕτω ἢ ἐκ τῆς ἐνδο-
θεν τῶ σώματος ἀνέρχε-
ται ἀτμός διατείνων καὶ
διίστων ἢ συστέφων τῶν
μύων τῶ σώματος· εἰώ-
θασιν γὰρ τὰ νῦν χαλκί-
α νόμῳ, & θερμανόμενα
διίστασθαι· ἢ οὕτω μὲν ἡ
χάσμη ἀποτελεῖται.

Πῶς γίνονται πόνοι τῆς
κεφαλῆς.

Κεφ. ΙΓ'.

Γίνονται δὲ καὶ οἱ πό-
νοι τῆς κεφαλῆς ἐπὶ
τῶν πυρετιόντων· ὅταν αἱ

qui affatim ab interio-
ribus concitati, ad
musculos maxillares
attolluntur, ac vi ipsos
extendunt: quemad-
modum enim ex le-
betibus vapor multus
sursum eleuatur bul-
liente, quæ in ipsis est,
aquâ; sic ab intimo
corpore sursum vapor
eleuatur qui musculos
corporis distendit, la-
xat, & contrahit: con-
sueuerunt enim nerui
cùm madescunt & ca-
lesciunt laxari: ita & of-
citatio perficitur.

*Quando fiunt dolores
capitis.*

CAPVT XIII.

Accidunt dolores
capitis febricitan-
tibus, quum venæ re-

pletæ & à spiritibus distentæ dolores capiti inferunt violentiâ & tensione spirituum, qui sursum exhalant ac intus continentur.

φλέβες πληθεῖσαι καὶ τα-
θειῖσαι ὑπὸ τῶ πνδμάτων
τοῖς πόνοις ὅτι φέροισι τῇ
κεφαλῇ τῇ βιά καὶ τὰς τῶ
ἀναπνεομύων καὶ συνεχο-
μύων ἐνδον πνδμάτων.

*De diarijs Febris ac
earum dignotione.*

Περὶ ἐφημέρων πυρετῶ
τε καὶ τῶ αὐτῶ διαγνώσεως.

CAPVT XIV.

Κεφαλ. ΙΔ'.

EXploratis igitur febrium generibus & speciebus, dicamus de diariis, continentibus, ardentibus, hecticis & marcoribus.

Dicimus autem diarias febres solius spiritus esse affectus, ab externa quadam causa concitatos; putà lassitudine, ebrietate, curâ

μυοι, οἷον κόπῳ, μέθῃ,

Eιρηκότες οὖν τὰ γέννη καὶ τὰ εἶδη τῶν πυρετῶν, ἐπιπωμα καὶ περὶ τῶν ἐφημέρων, σιωόχων, καύσων, ἐκπικῶν, καὶ μαρασμῶν.

Καὶ λέγουμεν ὅτι μὲν ἐφήμεροι πυρετοὶ τῶ πνδμάτος αὐτῶ μόνον ὑπάρχουσι παθήματα, ἐπὶ προκαταρλικῇ πνι αἴτια γινόμεναι, φροντίδι, καὶ ἀγρυπνίᾳ, καὶ ἄλλοις

ἀπὸ περσπόματος τῆ
βελῶνος.

Διαγνώσκονται ὅ ἔτοι-
μα ἔχον μὲν ἀπὸ σφυ-
γμῶν· δεύτερον δὲ ἀπὸ τῆ
ἔριον. ἢ ἀπὸ μὲν τῆ σφυ-
γμῶν, ὅτι ἐπ' αὐτῇ ἀτ-
μωδεστέρα φαίνεται ἢ ἐνυ-
δρος ἢ ἀφ' ἧς τῆ σώματος
ζήτησις, ὅτι οἱ σφυγμοὶ
εἰς τὰχος ἐπιδίδονται, τῇ
κτ' φύσιν σώζοντες ὁμα-
λότητά τε ἢ τάξιν.

Απὸ ὅ τῇ ἔριον τὰ μὲν
ἐναιωρήματα, τὰ ὅ ὑπο-
στασιν ἔχοντα, ὅλα δὲ
πάντα, καὶ πάντων αὐτῇ
ἀπέστι τὰ, κακοήθη συμ-
πτώματα.

Ιδίον δὲ τῇ ἐφημέριον
πυρετῇ ἢ τὸ μὲν νοσήσας
πνός ἢ ἰδρώτων ἀποπαύε-
σθαι πλὴν παρακμῇ τῆς
τοῦτων θερμασίας. ἢ ταῦ-

& vigiliâ atque à bu-
bonis læsione.

Dignoscuntur hæ pri-
mò quidem pulsibus,
secundò vrinis. Pulsi-
bus quidem, quòd in
his magis vapidus ac
madidus tactus corpo-
ris arteriæ deprehen-
datur, ac pulsus in
celeritatem augean-
tur, naturalem ser-
uantes equalitatem &
ordinem.

Vrinis verò, quòd
aliæ suspenfa, aliæ sedi-
menta habeant, probi
coloris omnia; quòd-
que ipsis omnibus ma-
ligna absint sympto-
mata.

Proprium Epheme-
rarum febrium est,
cum madore quo-
dam vel sudoribus de-
clinationem sui calo-
ris terminare; & hæc

quidem oboriūtur citra succensas ab humoribus quibusdam feruentibus aut putridis febres, vel citra partis inflammationem & coarctationem.

De Februm continentium dignotione.

CAPVT XV.

Continentium februm genus duplex: quædam enim ipsarum fiunt à feruore sanguinis qui in vena caua continetur, aliæ à putredine; ac quæ fiunt à feruore sanguinis, breuiores sunt ac minus habent periculi; quæ verò à putredine, diuturniores sunt è contrario ac magis periculosa.

Earum autem continentium vniuersum

τα μὲν χωρὶς τῆς ἀπλοῦς πυρετῶν ἐπὶ χυμοῖς ποιεῖται ζέοισιν ἢ σαπίεσιν, ἢ μολύβδου φλεγμονῆς καὶ σεχνώσεως.

Περὶ δὲ τῶν σευόχων πυρετῶν διαγνώσεως.

Κεφ. ΙΕ'.

Τῶν δὲ σευόχων πυρετῶν γένος διττόν. ὃ μὲν γὰρ αὐτῶν γίνονται ἐπὶ ζέσει τῆς αἵματος ἐν τῇ κοίλῃ φλεβί. ὃ δὲ ἐπὶ σήψι· καὶ οἱ μὲν ἐπὶ ζέσει τῆς αἵματος ὀλιγοχρονιώτεροί εἰσι καὶ ἀκινδυνώτεροι. ὃ δὲ ἐπὶ σήψι πολυχρονιώτεροι τοῦ νάνητον καὶ ἐπικινδυνώτεροι.

Τούτων ὅτι αὐτῶν τῶν σευόχων ὁ σύμπτωσις χρο-

ρος εἰς ὅτιν ὁ παραξυ-
σμός, ἢτοι διὰ παντός
ὁμότερος, ἢ μειούμενος,
ἢ αὐξανόμενος ἄχρε κρί-
σεως, ἀνὰ τοιούτων ἡ-
νών, καὶ ὅδεῖς ἐστὶν ἐπ' αὐ-
τῷ ὁ πεπονθὼς τόπος
ἔξαιρετος· ἀλλ' οἱ κατὰ
τὰς μεγίστας τε ἔνδεσμο-
τάτας δερμείας καὶ τὰς
φλέβας ἀπάσας χυμοὶ
ἔμάλισθ' ὅσοι διὰ σιπε-
δόνα ὡμῶν χυμῶν ἡνών,
ἢ διὰ ζέσιν, ἀνὰ πλοισι
πυρετὸν ἓνα σῶοχον ἀπὸ
δερμὸς ἄχρε τέλοισι ἀδιά-
λειπτον, ἕως τοσούτου πα-
ραδερμαίνονταί τε καὶ δια-
κείμενα (N) ἀνδροπον,
ἄχρεπ' αὖ οἱ γυναικῶν
αὐτὸν χυμοὶ δαπανηθῶ-
σιν ἢ πεφθῶσι τὸ σωμα-
φότρον πάθος.

Διαγιγνώσκονται ἔνδε-
σμοι

tempus est vnicus pa-
roxymus; vel sem-
per eiusdem tenoris,
vel decrefcentis, vel
increfcentis vsque ad
crisim, sine certis pe-
riodis; & nulla pars
affecta est ab ipsis ex-
cepta; sed qui per ma-
ximas & calidissimas
arterias & venas vni-
uersas humores, ac
presertim qui, prop-
ter putredinem cru-
dorum quorundam
humorum, vel prop-
ter feruorem, vnā
febrem continentem
accendunt, quæ à
principio ad finem vs-
que non intermittit,
& eō vsque calefacit,
atque humorem exu-
rit, quō ad procrean-
tes eam humores cum
vtróq; affectu exhau-
stiaut cocti fuerint.

Dignoscuntur hæ fe-

bres , pulsibus & vrinis. Pulsibus quidem quod à feruore magni sint pulsus & celeres , ac magis contrahatur systole , vt in cor purum aërem inducat & temperetur eius calidum innatum.

Vrina autem in his ignita est & tincta.

Si verò à putredine , contrarium ; contrahitur magis systole pulsus , vt expellat subiectam in imo putredinem ; & aliquid mordax , tactu digitorum , subiacet corpori arteriæ. In his vrina candidior & putrida conspicitur ; & hæc sunt

ποι ἐκ τῶ σφυγμῶν ἢ ἐκ τῶν οὕρων. Ἀπὸ μὲν τῶν σφυγμῶν καὶ ὁ ἐπὶ μὲν τῷ ἐπὶ ζέσει μεγάλοι τε εἰσιν οἱ σφυγμοὶ ἐ ταχεῖς, ἐ κατεπείγει μᾶλλον ἢ συστολή εἰς τὸ εἰσαγαγεῖν τὴν καρδίαν καθαρόν αἶρα ἢ δύκρα τῶσαι αὐτῆς τὸ ἐμφυτον θερμόν.

Τὸ δὲ οὔρον ἐπὶ τοῦτων διάπυρόν τε ὅστι καὶ καταβεβαμμένον.

Ἐπὶ δὲ τῷ ἐπὶ σήψι, τοῦ αὐτοῦ, κατεπείγει μᾶλλον ἢ συστολή τῶ σφυγμοῦ διὰ τὸ ἐξωθῆται τὴν υποκειμένην σήψιν ἐν τῷ βάθει. ἢ δακνῶδες πτῆ ἀφ᾽ ἧ τῶ δακτύλων ὑποπίπτει τῷ σώματι τῆς δερμίδος. Τὸ δὲ οὔρον ἐπὶ τοῦτοις λευκότερόν τε καὶ σεσηπὸς φαίνεται. ἐ ταῦ-

Τα μὲν τ' συνεχῶν πυρετῶν
γνωρίσματα· διεξέλθω-
μεν λοιπὸν καὶ πρὸς τὴν
καύσου, καὶ ἐμπικροῦ, καὶ
μαρασμοῦ.

continentium febriū
indicia. Reliqua per-
curramus de cavyso,
& hecticâ febre, at-
que marcure.

Περὶ καύσου Πυρετῶν.

De Febre ardente.

Κεφαλ. Ις'.

CAP. XVI.

ΟΜοίως δὲ καὶ καύ-
σος ὅστις πυρετὸς δια-
καὴς ἀνενδότης διακαίων,
καὶ καταναλίσκων τὰ ἐν
τῷ σώματι ὑγρά· τὸ δὲ
σύμπαν σῶμα τῶν κα-
μνόντων δερμόν τε καὶ
ἐμπυροδμήμον ἐντεδένει γί-
νεται, καὶ διακαίεται τ' κε-
φαλῇ δόκοσιν οἱ καέ-
μνοντες· χαίρουν καὶ ἡδονῇ
τοῖς ψυχροῖς· καὶ οἱ ὀφθαλ-
μοὶ τ' αὐτῶν ἐρυθρότεροι
μᾶλλον ξηρότητος ἔχουσιν, ὥστε ἡ
γλῶσσα βαθεῖα καὶ μύχαινα.

Similiter & cavyfus
est febris ardens,
quæ assiduè perurit,
& exhaurit corporis
humores; vniuersum
verò corpus ægrotan-
tium æstuat, & fer-
uet; hinc caput sibi
peruri ægrotantes o-
pinantur; exultant au-
tem & delectantur
frigidis; eorum oculi
magis rubescunt cum
quadam ficcitate; lin-
gua aspera est, & ni-
gra.

Fiunt autem febres ardentes, propter erysipelatodem inflammationem pulmonis, & propter putredinem biliosorum humorum, qui in immoderatum feruorem deuenêre; solui autem affolent per sanguinis eruptiones è naribus (vt loquitur Galenus) nec tibi est abditũ, sanguinis eruptiones febribus ardentibus oboriri propter exuperantem, duntaxat flauam bilem, quæ mixta sanguini eum incendit, & cum ipso ad caput delata, nasi venas corrodit.

Sunt autem pulsus calidi & celeres, bile efferuescente, urinæ in his calidiores sunt, & bile tinctæ.

Γίνονται δὲ οἱ καὶ σοὶ διὰ ἐρεσιπελατώδη φλεγμονὴν πνέμονος, ἢ διασηπεδὸνα χολωδῶν χυμῶν εἰς ἀμέτρην ζέσιν ἀφικνουμένων· λυέσθαι δὲ φιλοδοῖ δι' αἰμορρᾶγίας, ὥς φησι Γαλιένος, ἐκ ἀδήλων δέ σοι τὰς ἐν τοῖς καύσοις αἰμορρᾶγίας γίνεσθαι, διὰ πλεὺς ἵπικρατῆσαν ξανθὴν χολὴν, ἢ πρὸς μεμιγμένην τῷ αἵματι, διακαίνουσα τὸ τοῦ καύσου αὐτῷ ἀναφερομένη πρὸς πλεὺς κεφαλῇ, ῥήσκει τὰς ἐν ῥινὶ φλέβας.

Οἱ δὲ σφυγμοὶ θερμοὶ καὶ ταχεῖς γίνονται ὑπερζεύσεως χολῆς· τὰ δὲ ἔργα ἵπὶ τούτων θερμότητά' ὅτι καὶ κατὰ βεβαρμμένα ἐκ τῆς χολῆς.

Ο δὲ Ἱπποκράτης λέγει
ὅτι οἱ πλείστοι τῶν πυρε-
τῶν ἀπὸ χολῆς γίνονται.

Dicit verò Hippocra-
tes plurimas febrium
differentias à bile ge-
nerari.

Περὶ Ἑκτικού Πυρετοῦ.

Κεφ. ΙΖ'.

Ὁ Δὲ ἐκτικὸς πυρετός
ὅστιν ἀχώριστος, ἐκ-
τήκων, καὶ δαπανῶν πλεὺς ἐν
ἐκάστῳ μορίῳ τῷ ὅλῳ σώματι
μυῖλαι ὑγρότητα σύμφυ-
τον ἔπειτα ὡς τὰ πολλὰ
τοῖς ὀξέσι καὶ καυσώδεσι
πυρετοῖς μηνυνομένοις γίνε-
ται δὲ ποτε καὶ κατὰ πρὸς
πάσθαι τινος μορίου κα-
εῖς, ἐπὶ ἴσχυρι ἐπίτασις ἐστὶ
θερμότητος καὶ ψυχρότη-
τος καὶ σῶμα κατὰ ξηρόν
ἐκτετηκός καὶ ἀνυχμῶδες· οἱ
σφυρμοὶ μικροὶ, πυκνοὶ,
διακαίοντες καὶ διαβιβρό-
σκοντες καὶ ἀφύω. Ἰδίον δὲ

De Febre hectica.

CAPVT XVII.

HECTICA febris
est inseparabilis,
quæ insitū cuiq; parti
humorem sparsum ac
disseminatū tabefacit,
& exhaurit, sequitur
plerūmq; acutas &
ardentes febres diu-
turnas: fit & aliquan-
do propter affectum
partis alicuius nobi-
lis, in hac fit inten-
sio caloris & frigoris,
& corpus aridum mar-
cidum ac squalidum.
Pulsus autem parui,
frequentes, vrentes,
& erodentes tactum.
Proprium est febris

hecticæ post alimen-
tum augere calorem,
vt in calce : absump-
tâ enim à calce aquâ,
magis augetur & ef-
feruescit in eâ subje-
ctus calor.

ἐκπνοῶ πυρετῶ καὶ μᾶλλον
ὁρμήν ἐπαύξει καὶ δερ-
μασίαν, ὡς ἐπὶ τῆς ταύτης
ἐπιβλίσκομεν καὶ ἐπὶ αὐ-
τῇ τῶ ὕδατος, ἐπαύξεταί
μᾶλλον καὶ ἀναζέψῃ ἐν αὐ-
τῇ ὑποκειμένη δερμότης.

De Marcore Febre.

CAPVT XVIII.

MARCOR, febris
est intermissio-
nis expers, obtusa,
quæ absumit, ac mar-
cidas reddit solidas
corporis partes; sequi-
tur vt plurimum præ-
dictam febrem : pro-
ducta namque con-
sumit humorem par-
tium, & peruenit vs-
que ad ipsum cor, ac
insitum ipsi humidum
absumens, marcorem

Περὶ Μαρομῶς Πυρετῶ.

Κεφ. Ι Η'.

Ο Δὲ Μαρομός ἐστι
πυρετός ἀδιάλειπτος,
βληχερός, ἐν δαπανῶν καὶ
καταμαραίνων τὰ σπέρμα
τῶ σώματος μέλη. ἐπεὶ
ὅς ὡς ἐπιπᾶν τῷ περιεπι-
μύῳ πυρετῷ. μηχανθεὶς
γὰρ ὁρᾷ καταναλώσας τὴν
ἐν τοῖς μορίοις ὑγρότητα,
ἀφικνεῖται ἐπὶ αὐτῷ καὶ
καρδίῳ, καὶ ὅς ἐν αὐτῇ ὄν
σύμφυτον δερμόν κατα-
δαπανᾷ, ποιεῖ τὸ μαρο-
μόν.

σμόν. Ἐπὶ τούτων γὰρ κα-
τάβλησις τῆς φρεσικῶν
δυνάμεων γίνεται, καὶ
κατὰ πλῶσις τῆς παντὸς
σώματος· τῆς γὰρ ἐμφύ-
του θερμότητος κατὰ-
σβεσνυμένης, ξηραίνεται
καὶ μαρραίνεται τὸ σῶμα
παντὸς σώμα μὴ τρεφόμε-
νον, δίκην δένδρου σερ-
θέντος τῆς ἱκμάδος, μα-
ρανθέντος τε ἢ ξηραν-
θέντος ἐχάτως· Ἐπὶ τού-
των ὁ ὀφθαλμοὶ τῶν κα-
μνόντων κοῖλοι γίνονται,
λήμας ἔχοντες, βλέφα-
ρα ὀραπλησίως τῆς μυ-
σαζόντων, δέρμα λεῖον,
ξηρὸν ἢ τεταμνόν, σφυ-
γμοὶ ἀμυδροὶ ἢ σκλη-
ροὶ ἢ μικροὶ, τῆς ὅλων
δυνάμεων ἐχάτως κα-
τάβλησις τῶν.

efficit ; In his enim
accedit facultatū na-
turalium prostratio to-
riúsque corporis lap-
sus : calidō etenim in-
natō languescēte ,
arescit & marcescit
vniuersum corpus nō
nutritum ; in modum
arboris humidō pri-
uatae , marcidæ & ad
extremum vsque are-
factæ ; præterea ocu-
li ægrotantium fiunt
concaui, lēmas ha-
bentes , & palpe-
bræ sacrificantibus si-
miles ; cutis læuis ,
ficca & extensa : pul-
sus obscuri , duri &
parui , omnibus fa-
cultatibus prostratis.

*De quotidianis Fe-
bribus.*

CAPVT XIX.

Post genera conti-
nentium febrîū,
quæ in vasis suam ha-
bent existentiam, di-
camus deinceps de fe-
bribus; quæ extra va-
sa habent subiectam
& redundantem ma-
teriam, dico dunta-
xat de quotidianis ter-
tianis, & quartanis.

Quotidianæ febres
magis pituitosos & fri-
gidiores sequuntur hu-
mores, ac frigidiores,
humidiorésque natu-
ras, atque similia tem-
peramenta, vt senes, &
pueros, & vitas desi-
des, tēpestates, ac pla-
gas, diætās, frigidio-
résque & humidiores

Περὶ ἀμφομερῶν

Πυρετῶν.

Κεφ. ΙΘ'.

ΜΕΤὰ δὲ τὰ γυνή τ'
συνόχων πυρετῶν
τ' ἐν τῷ τ' ἀσθεῖων ἐχόν-
των πλεὺς ὕδατος, εἰπω-
μεν λοιπὸν περὶ τῶν ἐν-
τὸς τ' ἀσθεῖων ἐχόντων τ'
ὑποκειμένην καὶ πλεο-
νεκτῆσαν ὕλην, λέγω δὴ
ἀμφομερῶν, βιταίων,
τεταρταίων.

Καὶ οἱ μὲν ἀμφομε-
ρενοὶ πυρετοὶ φλεγματι-
κωτέροις, ἢ ψυχροτέροις
ἐπονται χυμοῖς, ἢ ψυ-
χροτέροις καὶ ὑγροτέροις
φύσεσι τε ἢ κράσεσιν, οἷς
γέροισι τε ἢ παισὶ, καὶ
βίοις ἄρροῖς, ἢ ἄρροις, ἢ
χώρας, ἢ διαιτήμασι, ἢ
ποῖς ψυχροῖς καὶ ὑγροῖς

χωρείσι. ἔπει δὲ γίνονται καὶ
 ὀξυῶντι ἐπὶ φλέ-
 γματι συμμύων· τὸ γὰρ
 σαπὲν φέλλμα ὑπὸ φύ-
 σεως ὠδούμενον, ἐξ ἀπο-
 αθηλικῶν ὀργάνων ἐξω-
 σώματος φερόμενον, ἔρ-
 χεται ὑπὸ καταφύξεως τῆς
 ἀκρῶν, καὶ φέρεται παῖ
 δυσεκδέρμαντόν τε ἔχει, καὶ
 πολυχρόνιον πλεῖον ἐπὶ τῇ
 ἀκμῇ δύαβασιν διὰ τε
 πλεονεξία καὶ γλι-
 γρότητα τῆς ὑποκειμένου
 χυμοῦ· διὰ ταῦτα βρα-
 δύτῃρος τὸ εἶναι ἐν ταῖς εἰ-
 σβολαῖς, καὶ ἐν ταῖς ἀνα-
 βάσεσι τῇ ὀξυσμῶν·
 πανταχόθεν ὅτι καὶ τοῖς πό-
 ροις ἰσχυρὸς ἰσχύμενος θλί-
 βεται καὶ βαρύνεται πλεονεξία
 ναμιν· ὑποπύφεται γὰρ
 καὶ ὑποκρύπτεται καὶ δυ-
 σέξαπτον καὶ καπνώδεις

regiones. Hæ autem
 fiunt, & exacerban-
 tur à pituitâ putre-
 factâ : etenim putris
 pituita à naturâ pro-
 pulsa, & per orga-
 na sensilia foras ex
 corpore delata, in-
 cipit ab extremorum
 frigore, & horror
 uniuersus ægrè inca-
 lescentem ac diutur-
 num habet adúsque
 vigorem ascensum,
 propter frigiditatem
 & lentorem humoris
 subjecti : quapropter
 segnis est in insulti-
 bus & in incremen-
 tis accessionum. Nam
 undique in meatibus
 retenta coercens, at-
 terit & opprimit fa-
 cultatem; vstulature-
 nim & absconditur, ac
 ægrè accenditur, atq;
 γίνεται, ὡς ἐπὶ τῇ ὑπερ-

fit fumida, vt in humidioribus lignis ignem cernere est. Pulsus autem parui, obscuri, rari, & inæquales fiunt, & intermissio aliis deterior existit. Urinæ verò albæ & tenues, vel crassæ ac turbidæ, vel rubræ vt plurimum. Et hæc sunt quotidianæ febris indicia.

De exquisita tertiana.

CAPVT XX.

EXquisita tertiana fit & accedit à copiâ & putredine flauæ bilis: ipsa enim restagnans, & à naturâ expulsa extra vasa, cùm sit ardens, atque per sensilia orga-

νῶν ξύλων τὸ πῦρ ὅστιν ἰδεῖν· οἱ δὲ σφυγμοὶ τούτων μικροὶ, ἀμυδροὶ, ἀραιοὶ τε καὶ αἰνώμαλοι γίνονται· ἔτι τὸ διάλεγμα φαυλότρον τῶν ἄλλων ὅστιν· ἔρεα δὲ λευκὰ καὶ λεπτὰ, ἢ παχέα καὶ δουλερά, ἢ ἐρυδρά, ὡς ἴππὶ τὸ πολὺ· καὶ ταῦτα μὲν τῆς ἀμφομερενὸς τῆς γνωρίσματά.

Γερεὶ ἀκριβοῦς τεταίου.

Κεφαλ. Κ'.

ΟΔὲ ἀκριβοῦς τεταῖος γίνεταί καὶ ὀξυνέται ἴππὶ πλήθους ἔτι σήψης ξανθῆς χολῆς· αὐτὴ δὲ πλημμυροῦσα καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως ὠδουμένη ἐξωτὸν ἀγείων, ἅτε δὴ καυσώδους ἔσσα, καὶ διὰ τὴν ἀγαστήν ὀργανίων

γάνων ἔξω φερομένη, κα-
ταδάκνυ τε καὶ σφοδρὸν τὸ
ρίγος ἐπὶ πυρετὸν ποιεῖ.
τὸ δὲ μέγιστον μῆκος τῆς πα-
ροξυσμοῦ ἐστὶν ὥρον δέκα
καὶ δύο, ἐκπύεσθαι καὶ λήγει εἰς
καθαρὸν διάλημμα. ἐπε-
ταὶ δὲ δερμοτρίαις καὶ χο-
λωδεστέραις φύσσει τε καὶ
κράσσει, καὶ βίῳ ἱππικῶ, καὶ
ὥραι καὶ χῶραι, καὶ ἡλι-
κία, καὶ διαίτῃ δερμὴ καὶ ξη-
ρα. ἔρχεται δὲ δερμαὶ καὶ ἐκ χο-
λούμβια, γινέσθαι δὲ ἱππικῶ-
των ἐπὶ πολλῆς ἐμετός, καὶ
διαχωρήματα ὁμόμοια,
ἐνύπνεται ὑπὸ τῆς χρω-
τὸς, ὀλιγοχρόνιός τις δὲ
ὅστις τῆς περὶ τοῦ σώματος.
δὲ σφυγμοὶ ἱππικῶ των
μεγάλοι τε καὶ πυκνοὶ καὶ
ταχεῖς γίνονται.

na foras propellatur,
mordicat, & vehe-
mentem rigorem fe-
brémque facit. Ma-
xima longitudo acces-
sionis est horarum
duodecim, & cessat,
definitque in puram
intermissionem. Se-
quitur autem calidio-
res, magisque biliofas
naturas, & tempera-
menta, vitámque la-
boriosam, tempesta-
tes & regiones, æta-
tes, victumque cali-
dum & siccum. Urinæ
calidæ, ac bilæ tinctæ:
fit & insuper bilis vo-
mitus, & dejectiones
similes; ac pungitur
cutis; breviori tem-
pore prædictâ durat.
Pulsus his in febribus
magni ac frequentes
celerésque sunt.

De semitertiana exquisita.

CAPVT XXI.

QVæ exquisita semitertiana vocatur, composita est ex tertianâ intermittente & continuâ quotidianâ, ex bile & pituitâ putrentibus constituta, seruans in accessionibus vtriûsque humoris motûs proprietates: quotidianæ quidem; dùm quotidie exacerbatur ac mouetur: tertianæ verò, dùm alternis diebus.

Περὶ ἡμιτεταίου ἀκριβοῦς.

Κεφ. ΚΑ'.

ΟΔὲ ἀκριβὴς ἡμιτεταῖος καλούμενος, συνθετός ἐστιν ἐκ τεταίου διαλείποντος, καὶ συνεχοῦς ἀμφιμερενός, ἐπὶ πολλῇ καὶ φλέγματι σηπουμένων συνιστάμενος, φυλάττων ἐν τοῖς παροξυσμοῖς ἀμφοτέρων τῶν χυμῶν τὰ ἰδιώματα τῆς κινήσεως, καὶ τὸ μὲν ἀμφιμερενός καὶ ἐκάστην παροξύνοντός τε καὶ κινημένης· τὸ δὲ βιταῖς, μίαν παρὰ μίαν.

Γεεὶ ἀκριβοῦς τεταρ-
ταίου.

Κεφ. ΚΒ'.

ΤΟ ὃ τρίτον γένος τῶν
διαλεπόντων πυρε-
τῶν, ὁ ἀκριβής ἐστι τεταρτάτος
πολυχρονιώτερος, καὶ ἐπὶ
μόνῳ γνόμῳ τῶ μεγ-
αλχυλικῷ χυμῷ, ψυ-
χρῷ & ξηρῷ πλεονάζει
ἐν ὁρῶντι, ἡ εἰσβολὴ δὲ
τούτου, ὅσοι πῶδες ῥίγος,
ἐπιτεταμένον καὶ κρυερόν,
καὶ κατὰ βραχὺ ὑποτυφό-
μενον, καὶ κατὰ πρὸς λίθος
ἢ ὄσρακον, ἐπειδὴν ἐξαφ-
θῇ ἢ ἐξ αὐτῶ φλόξ, ἡ δὲ
ὑπολείπει εἰ μὴ π κα-
πῶδες ἐν τῷ παροξυ-
σμῷ· ἐκκινεῖται δὲ γὰρ &
διαφορεῖται ὅτι ἐξαφθῇ
τῶ κινηθέντος χυμοῦ με-

*De exquisita quar-
tana.*

CAPVT XXII.

TERTIVM genus
intermittentium
febrium, sincera est
quartana; diuturnior,
& à solò procreata
melancholicò humo-
re, frigidū & siccum
temperamentū habē-
te: huius insultus ossi-
fragus est rigor, pro-
tensus & rigidus; qui
quamprimum febrem
prouocat; ac quemad-
modum lapis quidam
aut testa dum ex eâ
flāma accenditur; ni-
hil relinquit, nisi quid
fumidum in paroxis-
mo; vacuatur enim
& discutitur quod ac-
censum erat melan-

cholici humoris com-
moti, & sic fit pu-
ra intermissio. Sequi-
tur frigidiores natu-
ras & temperamen-
ta, tempestates ac re-
giones, ætates & diæ-
tas melancholicū hu-
morem procreantes.
Pulsus in ipsis parui
& prauus, tardi & du-
ri. Urinæ initio qui-
dem tenues, proce-
dente verò morbo &
ingrauescente crassio-
res fiunt.

*Quo modo fiunt Febres
intermittentes.*

CAP. XXIII.

INtermittentes fe-
bres hisce causis
fiunt; statim ac ma-
teries à naturâ expul-
sa, ad excretionē mo-

λαβωλικοῦ. Ἐ οὕτω γί-
νεται διάλειμμα καθαρόν.
Ἐπεὶ δὲ ξηροτέραις ἔσσι
ξηροτέραις φύσεσι τε καὶ
κράσεσι, ἢ ὥραις, ἢ χώ-
ραις, ἢ ἡλικίαις, ἢ διαί-
ταις, ταῖς τὸ μεγαχολικὸν
χυμὸν θυνώσας. Ὁ δὲ
σφυσμὸς ἐπὶ τοῦτων μι-
κροὶ ἢ μοχθηροὶ, βραδεῖς
ἢ σκληροὶ. ἔσσι δὲ ἐν μὲν
τῇ ἀρχῇ λεπτὰ, πορριόν-
τος δὲ τοῦ νοσήματος ἔπα-
ρακμάσαντος παχύτερα
γίνεται.

Πῶς γίνονται οἱ διαλεί-
ποντες Πυρετοί.

Κεφαλ. ΚΓ'.

ΟΙ δὲ διαλείποντες
πυρετοὶ γίνονται ἀγ-
πία τοιαύτη, ὥς ἡνίκα ἡ
ἕλη ὑπὸ τῆς φύσεως ὠδοῦ-
μένη

CONCISA SYNOPSIS.

37

μὴ κινηθῇ πρὸς ἐκκρι-
σιν· ταύτης δὲ κινουμέ-
νης μέρος φέρεται πρὸς
πλὴν καρδίου, καὶ νωθροῦ
ταύτης τὸ ἐμφυτον θερ-
μὸν τούτου δὲ ἀναδου-
λεύου καὶ νωθρομύου
ἐξάπτεται ὁ πυρετός, τῷ
ὃ γίνεται τῆς φύσεως προ-
νομιᾶς καὶ ἱπνομύης
τὸν πυρετὸν, πρὸς τὸ ἀνα-
λῶσαι ἢ καταδαπανῆσαι
τὰ πρὸς τὴν ῥηδέντα καὶ
λυποῦντα αὐτῷ αἶμα·
ἢ εἰ μὴ καὶ γὰρ διὰ τῶ
ἐνὸς ὄρεξυσμός κατα-
ναλῶσαι πᾶσαν τὴν πλεο-
νεκτῆσαν ὑλὴν, καὶ ἱπ-
δαπανῆσαι μέρος αὐτῆς,
τὸ διάλφμα ποιεῖ, καὶ ἀ-
νεσιν περιλαμβάνουσα
κινεῖ ἕτερον ὄρεξυσμὸν,
ἢ ἢ ἕτερον σκοπὸν ἔχουσα διὰ τὸ καὶ μέρος δαπα-
νῆσαι καὶ ἐξαλείψαι, ἢ δὲ ποτε φεῖναι πάντα τὰ

uetur ; ipsius autem
quæ mouetur pars ad
cor defertur, torpēt-
que illius calidum in-
natum, quô turba-
tô & torpente accen-
ditur febris : hoc au-
tem fit naturâ febrem
promouente, vt cor-
ripiantur & absuman-
tur causæ prædictæ
ipsam lædentes, &
certè si tentet viribus
suis vno paroxysmo
omnem redundantem
materiam consume-
re, partem autem ip-
sius tantum exhauriat
intermissionē facit, ac
quietem promouens,
alteram mouet acces-
sionem, scopumque
alterum habet, quô
figillatim absumat, &
in halitus redigat om-

nes causas quæ ipsam
inuasertunt & oppri-
munt.

ὑπολήφθεντα ἢ θλίβον-
τα αὐτὴν αἴτια.

*Quo modo fiunt horro-
res & tremores.*

Γὼς γίνονται αἱ φρίκαι
& οἱ τρέμοι.

CAPVT XXIV.

Κεφαλ. ΚΔ'.

QUO nam modò
præcedant hor-
rores & tremores in
paroxysmis, & quo-
modo accedant febres
percurramus; fiunt
autem horrores duo-
bus modis, vel pro-
pter quantitatem sub-
iectæ & redundantis
materiæ, vel propter
qualitatem; flatibus
etenim vel spiritibus
affatim ab internis
partibus commotis &
in vniuersum corpus
percurrentibus, ac ve-
luti sanguinem refri-

ΠΩς δὲ προηγουμένη
αἱ φρίκαι ἢ οἱ τρέ-
μοι ἐπὶ τῇ ἀρροξυσμῶν
ἢ πῶς ἔρχονται οἱ πυρε-
τοὶ διεξερχομεθα· γί-
νονται δὲ αἱ φρίκαι δι-
χῶς, ἢ γὰρ διὰ τὸ ποσὸν
τῆς ὑποκειμένης ἢ πλεο-
ναζούσης ὕλης, ἢ διὰ τὸ
ποιόν· τῇ γὰρ φουασῶν
ἢ τῇ πνδμάτων ἀθερώς
ἐν τῇ εὐδοθεν κινουμέ-
νων, καὶ εἰς ὅλον τὸ σῶ-
μα διαδραμόντων, καὶ
οἶονεὶ ψυξαίπων τὸ αἷ-

μα, διὰ παντὸς τοῦ σώμα-
τος αἱ φρίκαι γίνονται. ὁ
γὰρ ὕλης ὑπὸ φύσεως κί-
νησιν, ἢ οἰονεὶ ὡδουμέ-
νης, οἱ μῦες ἢ τὰ νῦν εἰ-
συχόμενα ἢ δακνόμενα
φρίκτοι, ἢ ποιοῦσι πλὴν
φρίκτω εἰώθασιν ὅτι καὶ
δακνώδεις χυμοὶ, ὅτι ἀτ-
μοὶ διὰ τῶν αἰσθητικῶν ὀρ-
γάνων διαφερόμενοι τὰς
φρίκας ἢ τὰ ῥίγη ἐκχυ-
νᾶν.

Πῶς γίνονται αἱ τρέ-
μοι.

Κεφ. ΚΕ΄.

Γίνονται δὲ καὶ αἱ τρέ-
μοι τῷ πῶτι ὡς, ὅτι
αἷμα φοβούμενον πλὴν
περιόσαν φρίκτω, συν-
νύει πρὸς ἑαυτὸ ἢ ἀπο-
φύγει πρὸς τὰ θερμότε-
ρα μέρη τοῦ σώματος τοῦ-

gerantibus, in uni-
verso corpore horro-
res excitantur; cum
enim concitatur à na-
tura materies & ve-
luti propellitur, mus-
culi & nervi refrige-
rantur & mordican-
tur, horréntq; ac hor-
rorem excitant; con-
sueverunt enim mor-
daces humores, & va-
pores per sensilia or-
gana elati, horrores &
rigores generare.

*Quomodo fiunt tre-
mores.*

CAPVT XXV.

FIUNT tremores
hoc pacto; san-
guis fugiens exube-
rantem horrorem, im-
mergitur in se & re-
fugit versus partes
corporis calidiores,
hòc autem perturba-

tō & ab extremis partibus ad imum corpus mutato, viscera, partesq; solidæ tremunt, ac concutiuntur violenter corporis extrema.

Quomodo Febres horrores consequuntur.

CAPVT XXVI.

FEbres autem horrores consequuntur prouidentiâ naturæ, prouida etenim natura intus cū sit, veluti optimus Medicus, prouidens corpori excogitat febrem, vt excoquat & expellat incumbentes ipsamq; afficientes causas. Cū enim plurimum sanguinis colligitur in imo corpore,

του ἢ ἀναδουρμύς καὶ καθισαρμύς ἐκ τῆ ἀκροτηρίων ἐπὶ τὸ βάθος, τὰ σπλάγχνα καὶ τὰ σέρνα τρέμοισι καὶ συκλονεῖται βίᾳ τὰ πρῶτα τῆ σώματος.

Γὼς ἐπονται ταῖς φέχαις οἱ πυρετοί.

Κεφαλ. Κς'.

Επονται δὲ ταῖς φέχαις οἱ πυρετοὶ προνοία τῆ φύσεως, ἢ γὰρ προνοητικὴ φύσις ἐνδον ἔσται, ὥς περ ἰατρὸς ἀγαθὸς, προνοεμένη τὸ σῶμα ἐπινοεῖ τὸν πυρετὸν, πρὸς τὸ ἐξαΨαι τὴν καταδραπνήσαι τὰ ὑπεκείμενα καὶ λυποῦντα αὐτὴν αἷμα· ἐπειδὴν γὰρ ἀθροισθῇ τὸ πλεῖστον τῆ αἵματος εἰς τὸ βάθος,

βάθος, διπλασιάζεται ὃ
ἐν τῇ καρδίᾳ ἐναυόν ἐμ-
φυτον θερμὸν καὶ διάπυρον
χυμόθυον ἐξάπλη τε καὶ
ἐξαπλοῖ τὸ πυρετὸν διὰ τῶν
ἀρτηριῶν ἐπὶ τὸ ὅλον τὸ
σῶμα.

uplicatur quod inest
in corde splendens
calidum innatum &
igneum factum exci-
tat & accendit febrem
per arterias in vni-
uersum corpus.

Τίς ἐστὶν ὁ Ηπιάλος
Πυρετός

*Quid sit Epiala
Febris.*

Κεφ. ΚΖ.

CAPVT XXVII.

Ο Δὲ Ηπιάλος πυρε-
τός ἐστὶν, ὅταν ἅμα
καίμῳσι καὶ πυρετῶσιν οἱ
καίμῳντες, ἐκ ἀμφοτέρων
αἰσθάνοντο καὶ τὸ αὐτὸ χρό-
νον ἐν παντὶ μορίῳ τῷ σώ-
ματος· τὸτο δὲ γίνεται,
διὰ πλεονεξίας χυμῶν χυμῶν
τὸ γὰρ ὑαλώδεις καὶ ὀξύ-
δεις φλέγμα τὸ ὑποκεί-
μενον ἐστὶ· ὅταν μὲν ἐπι-
κρατῇ τὰ τῆς σήψεως, πυ-

EPIALA febris est
cū simul & ri-
gent & febricitant æ-
grotantes, ac utrūm-
que sentiunt eodem
tempore in omni cor-
poris parte; illud au-
tem contingit, prop-
ter humoris genera-
tionem; vitrea nām-
que & acida pituita
subiectum existunt;
cū autem exuperant
quæ putrescunt, ma-

gis febricitant ægri ;
cùm verò cruda , ri-
gent, ac propter vtrū-
que semiputre ambo
contingere consueue-
runt.

ρέητοισι μάλλον· ὅταν δὲ
τῆς ὁμότητος ῥιζῶσι,
ἢ διὰ τὸ ὑπάρχειν αὐτῷ
ἡμισαπὲς ἀμφοτέρω ποι-
εῖν εἰώθασιν.

*In intermissionibus Fe-
brium ubi sint causa.*

Εν τοῖς διαλείμμασι τῆς
Πυρετῆς ποῦ εἰσι τὰ αἵτια.

CAP. XXVIII.

Κεφ. ΚΗ'.

DVbitant quidam
dùm proponunt
in intermissionibus fe-
brium ubi sint causæ?
His autem responde-
mus eas in musculis
delitescere , quæ in
tempore accessionis à
naturâ propelluntur.

AΠοροδοὶ δὲ ἕντες λέ-
γοντες ἐν τοῖς δια-
λείμμασι τῆς πυρετῆς
πού εἰσι τὰ αἵτια; πρὸς δὲ
τούτοις φαμὲν ὅτι ἐν τοῖς
μυσίν εἰσι κεκρυμμένα, ἢ
ἐν τῷ καιρῷ δὲ τῆς ὥρο-
ξυσμοδὶ ὑπὸ τῆς φύσεως
ἐλέγχονται.

Τῶν Πυρετῶν τὸ Θερα-
πευτικόν.

*Febrium Therapeu-
ticum.*

Κεφ. ΚΘ'.

CAPVT XXIX.

ΕΠὶ τούτων ὅ ἀπαν-
των τῶν νοσημάτων
ἀκριβῶς ἴσταςθαι
τὸ ἴσημονα ἡδὺν καὶ
γινώσκειν πῶς τε φύσιν,
ἢ πῶς κρᾶσιν τῶν καμνόν-
των, ἢ πῶς ἰδέαν τῶν πυ-
ρετῶν, ἢ πῶς ἐκείνου νο-
σήματος γένεσιν, ἢ κίνη-
σιν, ἢ ἄρχην, ἢ ἀνά-
βασιν, ἢ ἀκμὴν, ἢ παρα-
κμὴν, ἢ τὰς ἀναλογίας
αὐτῆς, τὸ ὁμοζυσμῶν καὶ
τὰς τὸ ὁμοζυσμῶν ἀνταπο-
δότας, ἢ τοῦτο μὲν καὶ
κοινὸς σκοπὸς ἐστὶν ἐπὶ πάν-
των τῶν νοσημάτων, ὡς
ἀπέλειπον ἢ ὑπνοῦν ἢ
τὸ σῶμα· δευτέρον ὅ ἐφε-

HIs porrò in omni-
bus morbis peri-
tum Medicum acuratè
scire oportet & nosse
naturam atq; tempe-
rumentum ægrotan-
tium, & februm idæā,
ac vniuscuiusque mor-
bi generationem, &
motum, principium,
& incrementum, vi-
gorem & declinatio-
nem, horumque com-
parationes, exacerba-
tionum & circuituum
vicissitudines; & pri-
mus ac communis sco-
pus in omnibus mor-
bis est, vt excremen-
torum expers atque
perspirabile sit cor-
pus; secundus deinde

ut princeps causa expugnetur ; totum siquidem Medici officium est , emendare omnes qui circa corpus fiunt errores, in his enim sunt differentia febrium.

Recapitulatio.

CAPVT XXX.

SCribit ita ad verbum Hippocrates. Febres quædam mordaces manui sunt, quædam verò non mordaces, sed dum crescunt, aliæ autem mites, aliæ acutæ quidem manui cedunt; aliæ exardescunt, aliæ autem in totum debiles, aridæ, obscuræ, aliæ flatulentæ aspectu horrendæ, aliæ tactui madentes.

Ξῆς ὃ πρὸς πλὴν δυνα-
σεύσαν αἴτιαν ὀπομάχε-
σθαι, πᾶν γὰρ ἔργον Ια-
τροῦ ἐπανορθωτικόν· ὅστις ἔ-
πειρὸν τὸ σῶμα σφαλμά-
των, ἐν τοῦτοις γὰρ αἱ δια-
φοραὶ τῆς πυρετῆς.

Ανακατατάξις.

Κεφαλ. Λ'.

Γράφει δὲ Ἱπποκρά-
της ἐπὶ λέξεως ἕως.
Πυρετοὶ οἱ μὲν δακνώ-
δεές εἰσι τῇ χεὶρ, οἱ δὲ οὐ
δακνώδεες μὲν ἐπαναδί-
δοντες ὅ, οἱ ὅ πενήεες, οἱ ὅ
ὀξέες μὲν ἡσώμενοι τῇ
χεὶρ· οἱ δὲ περικαίεες, οἱ
δὲ διὰ παντὸς βληχεροί,
ξηροί, ἀμυδροί· οἱ ὅ πεμ-
φιγώδεες, οἱ ὅ ἰδέϊν δε-
νοί· οἱ δὲ πρὸς πλὴν χεῖ-
ρα νοπώδεες.

Καὶ

Καὶ δακνωδίας τῇ χειρὶ
καλεῖ ὁ Ἱπποκράτης τοὺς
ἐπὶ σήψι τῶν χυμῶν γι-
νομένων πυρετοὺς.

Οὐ δακνωδίας μὲν ἐπα-
ναδίδοντας ὅ, τοὺς ἐπὶ σε-
νώσει τῶν ἀδήλων πόρον
τῆς δέρματος · ἐπὶ πού-
πων καὶ ἄρχαις ἐπιβάλ-
λοντός πινος τοὺς δακτύ-
λους ἐπὶ τὸν σφυγμὸν ἔχ-
οντες αὐτὸν δακνωδῆ,
εἰς ὑστερον ὅ ἀναδίδεται τῇ
ἀφῇ ἡ ποιότης τῆς ὑποκει-
μένης καὶ πλεονεκτούσης
ύλης.

Γρηέας ὅ λέγεται τοὺς ἐπὶ
πνύμασι γινομένους, λέ-
γεται δὲ τοὺς ἐφημέρους.

Καὶ ὀξείας μὲν ἡσυχμέ-
νους δὲ τῇ χειρὶ τοὺς ἐπὶ
κόποις, οἱ καὶ ἄρχαις μὲν
ὀξεῖς φαίνονται, ἔπειτα

Mordaces quidem
manui, vocat Hippo-
crates febres ab hu-
morum putredine ge-
nitas.

Non mordaces qui-
dem sed incrementales,
eas quæ à meatuum
insensilium cutis con-
stipatione sunt produ-
ctæ; in his enim si quis
circa initia digitos ad-
pulsus admoueat, non
quidem pulsus repe-
riet mordacem, sed
die sequenti incrementum
apparet tactui qua-
litas subjectæ & re-
dundantis materiæ.

Mites vocitat eas
quæ à spiritibus gene-
rantur, dico diarias.

Acutas autem quæ
manui cedunt, eas ap-
pellat quæ à lassitudi-
ne oriuntur quæ ini-
tio acutæ cernuntur,

sed manûs morâ mitescunt.

Illicò exardescen-
tes à bile factas arden-
tes febres dicit.

Debiles, aridas &
obscuras vocat hecti-
cas febres.

Flatulêtas verò hor-
ribiles aspectu, qui-
dam ætatum febres di-
cit volunt, alij à phly-
ctænis quibusdam pro-
duci, alij quæ phreni-
ticis contingere so-
lent.

Denique tactui ma-
didat nominat à san-
guinis feruore febres
excitatas, in his au-
tem omnibus differen-
tiæ febrium.

FINIS.

ζέσης δὲ τῆς χερὸς πρᾶξις
γίνονται.

Γρεναέας ὅ δὲ δέως
τοῦ ἐπὶ χολῇ καυσώδους
πυρετοῦ λέγεται.

Βληχεροῖς, ξηροῖς καὶ
ἀμυδροῖς δὲ καλεῖται τοῦ
ἐμπνοῖς.

Γεμφιδώδεας ὅ ἰδεῖν
δύνοται· οἱ μὲν τοῦ ἀπὸ
τῆς ἡλικίας λέγουσιν εἶναι·
οἱ δὲ τοῦ ἀπὸ φλυκτα-
νῶν ἰνῶν γνομῶν· ἄλ-
λοι δὲ τοῦ ἐπὶ τῇ φρε-
νιτικῇ.

Πρὸς πλεῖστον χειρὸς νοπώ-
δεας ὅ λέγεται τοῦ ἐπὶ ζέσει
αἵματος γνομῶν πυ-
ρετοῖς· ἐν οἷς αἱ διαφοραὶ
τῇ πυρετῇ.

ΤΕΛΟΣ.

Extrait du Privilege du Roy.

LE Roy par Lettres patentes données à Fontainebleau, le 6. Aoust 1646. Signées HABERT, & scellées du grand sceau; fait deffences à tous Libraires, Imprimeurs & autres, d'imprimer, vendre ou distribuer vn liure intitulé, *Palladij de Febribus concisa synopsis*, &c. traduit de Grec en Latin par le sieur I. CHARTIER Conseiller, Medecin ordinaire & Professeur de sa Majesté &c. & ce durant le temps de cinq ans, sans le consentement d'iceluy, sous les peines & aux conditions portées par lesdites Lettres.

ET ledit sieur Chartier a cedé & transporté son privilege à I. DE SENLECQUE Graueur Fon-
deur de Planches d'Imprimerie, Imprimeur Libraire
à Paris.

